

juiste opnemen der anamnese, de uitvoering van het onderzoek en de behandeling van enkele ontstekingsprocessen en van den abortus. Daarnaast een heelemaal niet „alledaagsch” en bovendien onduidelijk geschreven hoofdstukje over constitutie, dat naar ref.'s meening in dit werkje dan ook niet op zijn plaats is; voorts zijn in een slothoofdstuk eenige niet onaardige recepten verzameld.

Tot zijn leedwezen moet ref. zeggen, dat z. i. de geneeskundige literatuur er niet aan tekort gekomen zou zijn, indien het boekje niet geschreven ware.

TH. B. PHILIPS.

PIERRE LEREBoullet, *La grippe (clinique, prophylaxie, traitement)*. J. B. Baillière & Fils, Paris, 1926, 144 bldz. Prijs: 8.— francs.

Hoewel aan beschrijvingen der verschillende epidemische ziekten in de leerboeken geen gebrek bestaat, is het verschijnen van deze monographie voor den practiseerenden geneesheer niet zonder nut, omdat eenerzijds de griep een ziekte is, die ons allen nauw raakt, en anderzijds onze kennis omtrent haar wezen nog in de maak is. Wie van ons durft met zekerheid de grens te trekken tusschen de griep en de „infections saisonnières” der bovenste luchtwegen, die iedereen nu en dan ondergaat? Het overzicht van de onderzoekingen, welke geleid hebben tot het opvatten van de griep als een op zichzelf staande ziekte met eigen verwekker (de filtreerbare „*bacillus pneumosintes*” van OLITZKY en GATES), die een specifieke immuniteit achterlaat, zal voor menigeen lezenswaardig blijken. De aandacht verdienen voorts de bespreking der griep-energie, welke den weg baant voor de gevreesde bij-infecties, en de daaruit voortvloeiende gedragslijn bij de behandeling: voorkoming van het ophoopen van grieplijders in één zaal; van de teekenen van onvoldoende bijnier-werking (adrenaline-behandeling); van de gunstige uitwerking van aderlatingen bij dreigende long-congestie en van polyvalente vaccins der bijkomstige bacteriën ter voorkoming van verwikkeling. De ervaring, dat griep, in tegenstelling met mazelen, zelden latente tuberculose activeert, zal in ons land door velen niet gedeeld zijn.

De mogelijkheid, dat deze ziekte op het meest onverwachte oogenblik weer het hoofd opsteekt, maakt het noodig, dat onze waakzaamheid daartegen niet verflauwt, waartoe dit werkje een geschikt memento mag heeten.

J. PINKHOF.

Handbuch der Neurologie des Ohres, herausgegeben von G. ALEXANDER und O. MARBURG, redigiert von H. BRUNNER. Band III. URBAN und SCHWARTZENBERG, Wien 1926. Prijs: 60 mark, gebonden 66 mark. 1).

Hoezeer het ook gepast schijnt, dat hij, die een boek aankondigt, dit eerst heeft gelezen, aan dezen eisch kan met den besten wil

1) Deel I werd aangekondigd in *Tijdschrift* 1924, I, 1173 en 1925, I, 1918.

niet worden voldaan ten opzichte van de reusachtige handboeken op keel-neus-oorheelkundig gebied, die in de laatste jaren verschijnen.

Deel III van BRUNNER'S handboek, een bundel van ruim achthonderd bladzijden met tweehonderd afbeeldingen, bevat, van de hand van zeventien verschillende schrijvers, hoofdstukken over hersengezwellen (kleine hersenen, kleine hersenen-bruggehoek en hersenstam), over stoornissen van gevoel en tonus, over neuroses en psychoses (voor zoover daarbij het gehoortoestel is betrokken) en over dysglandulaire ziekten (cretinisme, myxoedeem, bloedklierziekten in verband met het gehoororgaan). Bij den verbazenden rijkdom der stof treft het ons, dat de translabyrinthaire (oorheelkundige) operatiewijze van het acusticusgezwel met geen woord wordt genoemd. Het hoofdstukje over de functie en de stoornissen van den nervus octavus met betrekking tot het vliegen is bewerkt door onzen landgenoot VAN WULFFTEN PALTHE. Met deel II, dat binnen een jaar hoopt te verschijnen, zal het groote werk volledig zijn.

H. BURGER.

L'Année Médicale Pratique, 5e Année. Parijs, 1926, 582 bladzijden.

Ten vijfden male verschijnt dit aardige boek, hetgeen samengesteld is door een groote schare van wetenschappelijke medewerkers onder leiding van LIAN. Men zal, duidelijk alphabetisch gerangschikt, alles vinden, wat in het afgelopen jaar onze geneeskundige kennis heeft doen toenemen. Wie steeds op de hoogte wil blijven van het allernieuwste, zoowel op algemeen als op specialistisch gebied, en daarbij toch niet over voldoende tijd beschikt, om alle oorspronkelijke stukken door te werken, treft in dit handig compendium alles aan, wat hij zoekt.

Kort en duidelijk geschreven, overzichtelijk gerangschikt, krijgt elk onderwerp de hem toekomende plaats. Een internationale staf van medewerkers (zelfs Brazilië en Argentinië zijn vertegenwoordigd) zal vermoedelijk ook het volgende jaar tot Nederland worden uitgebreid, waardoor dit boek voor onze landgenooten zeker in waarde zal toenemen.

P. H. ENTHOVEN.

The Basis of Vital Activity. Being a review of five years work at the St. Andrew's Institute for clinical Research by Sir JAMES MACKENZIE. FABER and GWYER Ltd. London 1926. Prijs: 6 sh. 6 d.

Geen 48 uren waren verlopen, nadat de laatste zinnen van het handschrift waren voltooid, of Sir JAMES MACKENZIE — that great master mind — bezweek aan die ziekte van het hart, waarvan hij het beloop zoo lang en getrouw had gadeslagen. Niet alleen als baanbrekend onderzoeker en grondlegger der nieuwere opvattingen omtrent de ziekten van het hart heeft MACKENZIE zijn groote verdiensten, maar ook als de man, die een andere richting poogde te geven aan het denken in de geneeskunde, of beter gezegd